

Nordland Kristelig Folkeparti
v/ Hildur M. Auberg
nor@krf.no

Vedtak i klagesak:

Klage fra 23 lokallag av KrF i Nordland over Fylkesmannens vedtak 29. januar 2015 om avslag på utbetaling av partistøtte for 2014

Det vises til klage 17. februar 2015 fra Nordland KrF på vegne av 23 kommunepartier i fylket. Klagen retter seg mot Fylkesmannen i Nordlands enkeltvedtak 29. januar 2015 der partilagenes krav på partistøtte for 2014 ble avslått.

Navnene på de enkelte lagene er ikke oppgitt, men Partilovnemnda legger til grunn at Nordland KrF og fylkesmannen er enige om hvilke lag saken gjelder.

Sakens bakgrunn

Bakgrunnen for saken er den lovendringen som ble foretatt i partiloven § 13 femte ledd den 10. januar 2013. Etter den nye bestemmelsen ble det en forutsetning for utbetaling av partistøtte at partilagens opplysninger om bankkonto, kontoinnehaver og disposisjonsrett ble bekreftet overfor fylkesmannen "minst én gang årlig".

Lovendringen var begrunnet med et behov for å sikre at utbetalingen av partistøtten kom til riktig adressat, fordi man hadde en viss erfaring for at det kunne bli et problem ved bl.a. parti-splittelser og utmeldinger. I forarbeidene til lovendringene, jf. Prop. 140 L (2011-12) side 94 (punkt 7.4), framholdes at det uten en verifisering og eventuelt oppdatering av kontoinformasjon er "ein risiko for at statsstøtta kjem i hendene på uvedkommande".

Fornyings- og administrasjonsdepartementet orienterte i brev 13. februar 2013 de politiske partienes hovedorganisasjoner, sentrale ungdomsorganisasjoner og fylkeslag om lovendringene, herunder kravet om årlig bekreftelse av kontoinformasjon.

Fylkesmannen i Nordland orienterte alle fylkespartiene i sitt fylke – herunder Nordland KrF – i e-post 28. januar 2014 om Partiportalen, og at dette var nettstedet for bekreftelse av konto-

opplysninger. Ny e-post ble sendt fra fylkesmannen til fylkespartiene 15. oktober 2014, og det ble her opplyst at mange partilag fortsatt ikke hadde bekreftet kontoopplysningene. Det ble understreket i e-posten at "partiene må imidlertid både rapportere til SSB, og de må inn i Partiportalen og bekrefte kontoopplysninger/adresseopplysninger hvert år".

23 av i alt 24 kommunepartier av KrF i Nordland unnlot å bekrefte kontoopplysningene i 2014. Det er derfor ikke overført statsstøtte til disse partilagene i 2014.

Fylkessekretær i Nordland KrF, Hildur M. Auberg, klaget i brev til fylkesmannen 19. januar 2015 på uteblitt partistøtte til de 23 partilagene. I brevet beklaget hun at man ble klar over den nye praksisen for sent. Hun opplyste at det var fylkespartiet som skulle ha bekreftet opplysningene for partilagene. Hun ba om at partistøtten for 2014 ble utbetalt.

Fylkesmannen i Nordland traff vedtak i saken 29. januar 2015. Vedrørende spørsmålet om det allerede forelå enkeltvedtak i saken eller ikke, uttalte fylkesmannen:

Fylkesmannen har imidlertid ikke fattet formelt vedtak om tilbakeholdelse av partistøtte for 2014 for de 23 lokallagene av Nordland KrF. Manglende utbetaling er en automatisk konsekvens av manglende bekreftelse av partiopplysninger. Saken tas derfor for orden skyld opp til formell førsteinstansbehandling i dette vedtak.

Fylkesmannen avsto søknaden. I begrunnelsen ble det vist til at Nordland KrF hadde mottatt tilstrekkelig informasjon om de krav som gjaldt for utbetaling av årlig partistøtte. Det ble dessuten vist til Kommunal- og regionaldepartementets årlige rundskriv om satser for utbetaling av partistøtte der det i punkt 3 tredje avsnitt heter: "Det skal ikke utbetales støtte for forutgående år i valgperioden".

Nordland KrF har i rett tid påklaget fylkesmannens vedtak til Partilovnemnda.

Klagen er framsatt overfor fylkesmannen, som i samsvar med forvaltningsloven § 33 annet ledd har vurdert om det er grunnlag for underinstansen til å oppheve eller endre vedtaket. Fylkesmannen har konkludert med at det ikke er slikt grunnlag, og har derfor oversendt klagen til Partilovnemnda for avgjørelse, jf. partiloven § 15 og forvaltningsloven § 33 fjerde ledd. Fylkesmannen har i oversendelsen til nemnda, som har gått i kopi til klageren, begrunnet nærmere hvorfor klagen ikke er tatt til følge.

Klagen, fylkesmannens oversendelse og sakens øvrige dokumentasjon, er mottatt hos Partilovnemnda 16. mars 2015.

Partilovnemnda har i sakens anledning etterspurt ytterligere opplysninger fra Nordland KrF. Svar er mottatt 1. mai 2015. Nemnda har videre i brev til Kommunal- og regionaldepartementet 13. april 2015 bedt om bakgrunnen for utsagnet i det årlige rundskrivet om at det ikke skal utbetales støtte for forutgående år. Departementets svar er mottatt 18. mai 2015.

Fylkesmannens merknader:

Fylkesmannen har oversendelsen til Partilovnemnda fastholdt at de 23 aktuelle kommunepartiene ikke har overholdt bestemmelsen i partiloven § 13 femte ledd. Det vises videre til KMDs

rundskriv punkt 3 og at fylkesmannen ikke har hjemmel til å utbetale partistøtte med tilbakevirkende kraft.

Merknadene fra Nordland KrF:

Nordland KrF har i brevet til fylkesmannen, klagen til nemnda og brevet til nemnda 1. mai 2015 sammenfatningsvis anført:

Fylkespartiet beklager at man for seint ble klar over den nye praksisen med årlig bekreftelse av kontoopplysninger. Det vises til at fylkespartiet får mye informasjon – fra både KrF sentralt og andre – hele tida, og at det kan være vanskelig å avgjøre om informasjonen er av generell eller spesifikk karakter. Fylkessekretæren er eneste ansatt på partikontoret, og systemet er sårbart om fylkessekretæren ikke får med seg alt. I saken trodde fylkespartiet at de hadde gjort det som skulle til for at kommunepartiene skulle få utbetalt partistøtte. Noen påminnesmaler er generelle, og man vet derfor ikke om man er i risikozonen for å miste støtte.

Alle de 24 kommunepartiene i Nordland KrF leverte rapport til SSB i 2014. Det er lagt vekt på å følge opp denne rapporteringen fra fylkespartiets side. Nordland KrFs partikontor skulle bekrefte kontoopplysningene, men dette ble imidlertid ikke gjort. Kommunepartiene blir her skadelidende for fylkespartiets feil. Det er kun Vestvågøy KrF som har bekreftet opplysninger i Partiportalen og fått utbetalt partistøtte i 2014.

Fylkessekretæren mener hun var inne på Altinn eller hos SSB i februar 2014 og sjekket at alle partilag var registrert med riktig kontaktperson, og mente hun da hadde gjort det som trengtes. Hun vil likevel ikke utelukke at dette var handlinger som ble utført i 2013.

Fylkessekretæren antar at kassererne i lokallagene etter hvert som 2014 gikk, merket at støtten ikke var kommet inn på konto. Det var imidlertid først etter nyttår, når kommunepartiene skulle lage årsregnskap og avholde årsmøter, at lokallagene tok kontakt med fylkespartiet. Etter at årsaken til manglende utbetaling ble funnet, ble administrasjonssjefen i KrF, Gunnar Rein Olsen, informert. De ble enige om at fylkessekretær Auberg skulle skrive en klage på vegne av partilagene ettersom feilen lå hos henne.

Nordland KrF ber om at den tilbakeholdte partistøtten til 23 lokallag blir utbetalt.

Partilovnemndas syn på saken

Partilovnemnda er rett klageinstans. I henhold til partiloven § 24 annet ledd bokstav e skal nemnda "avgjøre klager over vedtak om tildeling av statlig støtte, jf. § 15". Nemnda har ingen merknader til fylkesmannens håndtering av spørsmålet om hva som er det første vedtaket i saken. Det framstår som riktig av fylkesmannen å treffe et formelt førsteinstansvedtak 29. januar 2015, og det er dette vedtaket som er til klagebehandling.

Nemnda må først drøfte om punkt 3 tredje avsnitt i departementets rundskriv utgjør et formelt hinder for å treffe et vedtak i 2015 om å tilkjenne de 23 partilagene hel eller delvis statsstøtte for

2014. Om det er et slikt hinder – som lagt til grunn av fylkesmannen – løses saken på det grunnlaget.

Departementet har i sitt brev til nemnda 18. mai 2015 vist til at punkt 3 tredje avsnitt er i tråd med Stortingets bevilgningsreglement § 3 første ledd, som lyder: "Budsjettet vedtas for kalenderåret". Det innebærer ifølge departementet at det ikke er anledning til å trekke på en bevilgning etter årets utløp. Unntakene fra dette i reglementet § 5 kommer ikke til anvendelse fordi "Kapittel 520 Tilskudd til de politiske partier" ikke inneholder ordene "overslagsbevilgning" eller "kan overføres", og heller ikke er en driftsbevilgning.

Etter nemndas vurdering står man her overfor to ulike forhold. Rundskrivet og bevilgningsreglementet regulerer statlige organers rettigheter og plikter. Det er derfor riktig, som fylkesmannen viser til, at etter utløpet av et kalenderår har ikke fylkesmannen tilgang til penger bevilget på forrige års budsjett.

Spørsmål i klagesaken gjelder imidlertid forholdet mellom private rettssubjekter – 23 kommunepartier – og staten, og kan neppe løses utfra formelle budsjettregler. Det må være fullt mulig i 2015 å komme fram til at partiene har krav på hele eller deler av støtte for 2014 og samtidig følge bevilgningsreglementet. Et positivt vedtak fra nemndas side i saken sier kun at partiene har krav på å få utbetalt hele eller deler av 2014-støtten, men sier ikke noe om hvor staten (fylkesmannen) kan eller skal hente disse pengene. På grunn av bevilgningsreglementet § 3 er det utelukket å hente pengene fra midler på 2014-budsjettet, men det vil ikke være umulig å ta pengene fra 2015-bevilgningen.

Om bevilgningsreglementet og utsagnet i rundskrivet tillegges den betydning som er gjort i fylkesmannens vedtak, synes det bl.a. å måtte få som konsekvens at en klagesak om støtte i et inneværende år som nemnda ikke fikk ferdigbehandlet før utløpet av året, bare kunne få et negativt utfall for klageren. Det vil være åpenbart urimelig. Nemnda er ikke kjent med at bevilgningsreglementet i andre tvister mellom staten og andre typer støtteberettigede har vært tillagt slik virkning, og har heller ikke – ved søk på Lovdata – funnet saker for domstolene der dette er anført.

Partilovnemnda legger til grunn at departementet, når satsene for støtte hvert år blir fastsatt, forsøker å sette satsene slik at hele den samlede årlige bevilgningen over kapittel 520 blir benyttet. Samtidig har det ikke ved årets slutt vært foretatt noe etteroppgjør, dersom det skulle vise seg at hele bevilgningen likevel ikke er benyttet. I alle år fra ordningen trådte i kraft (2006) har nemnda truffet vedtak om å holde tilbake statsstøtte. Nemnda har aldri summert hvor stort samlet beløp som hvert år er holdt tilbake, men antar at det i enkelte år har vært tale om flere hundretusen kroner. Det kunne derfor vært grunnlag for et "etteroppgjør" ved årets slutt, der dette "overskuddet" ble fordelt mellom partiene, men det har aldri vært praksis. Dette innebærer på den annen side at nemnda antar at det de fleste år vil være tilgjengelig midler innenfor bevilgningen i kapittel 520 for oppretting av eventuelle mindre feil fra tidligere år.

Som påpekt innledningsvis har ikke nemnda full oversikt over hvilke partilag saken gjelder. Basert på stilte lister og valgresultatet fra kommunevalget 2011, antar nemnda at saken i alle fall gjelder følgende kommunepartiet, der stemmetall, prosent oppslutning og antall kommunestyremedlemmer er oppgitt:

Partilag	Antall stemmer 2011	Prosent oppslutning	Representanter i kommunestyret
Bodø	766	3,2	1
Narvik	264	3,0	1
Sømna	57	5,3	1
Brønnøy	70	1,9	0
Alstahaug	74	2,2	0
Vefsen	172	2,8	1
Hemnes	68	2,7	0
Rana	272	2,3	1
Lurøy	50	4,6	1
Meløy	218	6,8	2
Gildeskål	40	3,8	0
Saltdal	109	4,5	1
Fauske	108	2,2	1
Steigen	62	4,5	1
Ballangen	60	4,6	1
Værøy	50	14,8	2
Vågan	70	1,7	0
Hadsel	108	2,8	1
Øksnes	137	7,0	2
Sortland	96	2,1	0
Andøy	93	3,7	1
Samlet	2944		

I tillegg kommer trolig Træna og Tysfjord, der KrF deltok på felleslister som fikk henholdsvis 168 stemmer (70,6 %) og 343 stemmer (25,3 %). Når stemmetallet 2.944 multipliseres med satsen for 2014 (11,98 kroner) framkommer et støttebeløp på vel 35.000 kroner. 15 av partiene på lista over har dessuten krav på grunnstøtte (1.306 kroner), som gi et støttebeløp på nesten 20.000 kroner. I tillegg må det legges til støtte til Træna og Tysfjord. Samlet synes saken å gjelde vel 60.000 kroner. Etter nemndas vurdering er det sannsynlighetsovervekt for at summen av

nemndas vedtak om tilbakehold av statsstøtte for 2015 klart overstiger dette beløpet. Midler antas derfor å være tilgjengelig.

Partilovnemnda legger etter dette til grunn at Stortingets bevilgningsreglement og departementets rundskriv ikke begrenser nemndas kompetanse i saken.

Partilovnemnda er enig med fylkesmannen i at Nordland KrF i tilstrekkelig grad har blitt informert om forutsetningene for å få utbetalt statlig partistøtte. Det vises til departementets brev 13. februar 2013 som også gikk til partienes fylkeslag, og det vises til fylkesmannens to e-poster i 2014. I sum bør denne informasjonsspredningen være tilstrekkelig til at partiene har blitt gjort kjent med endringene. Den er også gitt og gjentatt over et tidsrom som gir partiene tid til å bekrefte etterspurte opplysninger før siste utbetaling av partistøtte i midten av november 2014. Samtidig er nemnda klar over at det til tross for mye informasjon stadig viser seg at misforståelser og forglemmelser oppstår ved innarbeidingen av nye regler.

Partilovnemnda kan etter partiloven § 28 ilegge administrative sanksjoner i form av avkorting av støtte eller formell advarsel. Dette gjelder imidlertid bare ved overtredelse av reglene i lovens kapittel 4. Departementet var klar over dette ved lovendringen i 2013, jf. Prop. 140 L (2011-12) side 95-96, der bestemmelsen om årlige bekreftelse av kontoopplysninger ble drøftet:

Brot på dei ovannemnde pliktene er ikkje å sjå på som brot på finansieringsføresegnene i loven. Manglande pliktoppfylling vil derfor ikkje vere knytt til sanksjonapparatet som blir foreslått under rekommandasjon 6. Ved brot på plikta til å gi oppdatert informasjon, pålegg det likevel partia ansvaret for at den statlege støtta blir utbetalt til riktig konto og at innsende rekneskapsdata kjem frå korrekt kjelde.

Partilovnemndas vedtak i denne klagesaken er derfor ikke et vedtak med hjemmel i partiloven § 28, men et vedtak etter partiloven § 15.

Sett hen til bakgrunnen for vedtakelsen av partiloven § 13 femte ledd – som var å styrke sikkerheten til systemet – kan det ikke legges til grunn at bestemmelsen kun er en ordensforskrift. Formålet er å redusere risikoen for at "statsstøtta kjem i hendene på uvedkommande". Bestemmelsen har likevel et helt annet – og mindre sentralt – formål enn bestemmelsene i lovens kapittel 4, som er å sikre innsyn i hvem som finansierer landets politiske partier.

Det er i saken selvsagt ingen mistanke om at bakgrunnen for manglende bekreftelse av kontoopplysninger hos de 23 KrF-lagene i Nordland var et forsøk på å kanalisere støtten til uriktige personer. Men uansett dette, er regelen godt begrunnet og den må håndheves. Nemnda mener imidlertid at overtredelsen ikke er av en slik karakter at et totalt bortfall av all støtte for 2014 er i nærheten av å være en rimelig eller forholdsmessig reaksjon.

Nemnda kan prøve alle sider av fylkesmannens vedtak. Etter en skjønnsmessig vurdering har nemnda kommet til at konsekvensen for de partilagene som i 2014 ikke bekreftet sine kontoopplysninger i samsvar med § 13 femte ledd bør være et bortfall av 10 prosent av statsstøtten. Dette omfatter både stemmestøtten og eventuell grunnstøtte. Nemnda har med dette ikke tatt stilling til hva som bør være konsekvensen for eventuelt senere år, når bestemmelsen er enda bedre innarbeidet.

På denne bakgrunn treffer Partilovnemnda følgende vedtak:

De 23 KrF-lagene i Nordland som saken gjelder har for 2014 krav på 90 prosent av statsstøtten – stemmestøtten og grunnstøtten – etter partiloven § 13. Midlene tas fra statsbudsjettet 2015 kapittel 520 Tilskudd til de politiske partier.

Vedtaket er enstemmig og avsagt 29. mai 2015 etter at saken ble behandlet i nemndas møte 20. mai 2015, og at et utkast til vedtak ble godkjent med sirkulasjon av e-post blant nemndas medlemmer, jf. partilovforskriften § 7-2 annet ledd.

Partilovnemndas vedtak etter partiloven § 15 kan ikke påklages videre, jf. § 24 første ledd. Klageren kan bringe vedtaket inn for domstolene.

For Partilovnemnda

Tor Henriksen
Sekretariatsleder

Vedtaket sendes kun på e-post.

Kopi:

Fylkesmannen i Nordland v/Randi Arctander Enoksen, fmnora@fylkesmannen.no
Kommunal – og moderniseringsdepartementet, postmottak@kmd.dep.no